

Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	6
2.3	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	8
2.4	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	9
3	Bakgrund och gällande rätt	10
3.1	Allmänt om försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag	10
3.2	Beskattning av försäkringsföretag	10
3.2.1	Livförsäkringsföretag	11
3.2.2	Skadeförsäkringsföretag	11
3.3	Överlåtelse av försäkringsbestånd	11
4	Ändrade skatteregler för att underlätta renodling av tjänstepensionsverksamhet	13
4.1	Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd	13
4.2	Överlåtelse av avkastningsbeskattade tillgångar	15
4.3	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	16
5	Konsekvensanalys	18
6	Författningskommentar	22
6.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel	22
6.2	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	23

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås ett tillägg till innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd i 39 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229) och i 9 § femte stycket lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Tilläggen innebär att ett försäkringsföretag kan överlåta samtliga tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet till ett annat försäkringsföretag utan inkomstskattekonsekvenser och med skattemässiga kontinuitet avseende avkastningsbeskattade tillgångar. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. Som förutsättning gäller dock, utöver de villkor som sedan tidigare gäller för skattefri överlåtelse av helt försäkringsbestånd, att överlåtelsen görs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022 och upphöra att gälla den 1 januari 2023. De nya bestämmelserna får tillämpas på överlåtelser av försäkringsbestånd som genomförs under perioden 1 januari–31 december 2022.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första och fjärde styckena om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § andra- fjärde styckena som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 a § fjärde stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation. *Detsamma gäller när ett helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet överläts från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag, om överlåtelsen genomförs*

som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Överlåts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehåft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Detsamma gäller också vid överlåtelse genom fusion.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehåfts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.
  2. Bestämmelserna i 9 § i den nya lydelsen tillämpas dock på överlåtelser av tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet som genomförs efter den 31 december 2021.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.1

Föreslagen lydelse

9 §

Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första och fjärde styckena om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § andra–fjärde styckena som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionssparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 a § fjärde stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänför sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Överlåts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation. Detsamma gäller när ett helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet överlåts från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag, om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Om det sker en fusion mellan ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag och ett annat sådant företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Överlåts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehaft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Detsamma gäller också vid överlåtelse genom fusion.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehafts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet förelegat.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
  2. Bestämmelserna i 9 § i den äldre lydelsen gäller dock fortfarande för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 39 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 kap.

12 §

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation.

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. *Detsamma gäller i fråga om överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet, om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.*

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara om

1. det överlåtande företaget omedelbart före överlåtelsen är skattskyldigt för inkomst av åtminstone en del av den överlåtna verksamheten samt inkomsten inte är helt undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal, och

2. det övertagande företaget omedelbart efter övertagandet är skattskyldigt för inkomst av sådan verksamhet som det överlåtande företaget beskattats för samt inkomsten inte helt eller delvis är undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Bestämmelserna i 39 kap. 12 § i den nya lydelsen tillämpas dock på överlåtelser av tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet som genomförs efter den 31 december 2021.

2.4 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 39 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ och rubriken närmast före 39 kap. 12 § ska upphöra att gälla.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
2. Den upphävda paragrafen gäller dock fortfarande för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

3 Bakgrund och gällande rätt

3.1 Allmänt om försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag

Försäkringsföretagens verksamhet regleras i försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL, som innehåller både associations- och näringsrättsliga regler. Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen är utformade med hänsyn till Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II). Med försäkringsföretag avses försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag eller försäkringsförening. Ett försäkringsaktiebolag kan bedrivas antingen som ett vinstutdelande bolag eller enligt ömsesidiga principer. I det senare fallet får vinstutdelning inte ske. Det främsta kännetecknet för de ömsesidiga försäkringsbolagen är att försäkringstagarna är både kunder och ägare samt att överskottet går tillbaka till kunderna i form av återbäring.

Med livförsäkringsföretag avses försäkringsföretag som uteslutande, eller så gott som uteslutande, bedriver direkt livförsäkringsrörelse eller rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring, 1 kap. 4 § FRL. Försäkringsföretag som inte är livförsäkringsföretag klassificeras som skadeförsäkringsföretag.

För tjänstepensionsföretag finns associations- och näringsrättsliga regler i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag, förkortad LTPF. På samma sätt som avseende försäkringsföretag kan tjänstepensionsföretag vara antingen aktiebolag, ömsesidigt bolag eller förening. Genom lagen om tjänstepensionsföretag har Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet) genomförts i svensk rätt.

3.2 Beskattning av försäkringsföretag

I 39 kap. 2–13 f §§ inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, finns särskilda bestämmelser för försäkringsföretag. Försäkringsföretag beskattas på olika sätt beroende på om företaget är ett livförsäkringsföretag eller ett skadeförsäkringsföretag.

Med livförsäkringsföretag avses enligt 39 kap. 2 § första stycket IL

- livförsäkringsföretag enligt 1 kap. 4 § FRL samt svenskt europabolag eller europakooperativ som bedriver motsvarande verksamhet,
- tjänstepensionsföretag enligt 1 kap. 3 § LTPF samt svenskt europabolag eller europakooperativ som bedriver motsvarande verksamhet, och
- utländskt försäkringsföretag som bedriver livförsäkringsrörelse i Sverige med stöd av lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Av 39 kap. 2 § andra stycket IL framgår att med skadeförsäkringsföretag avses annat försäkringsföretag än livförsäkringsföretag.

3.2.1 Livförsäkringsföretag

Livförsäkringsföretag beskattas huvudsakligen för en schablonmässig avkastning enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, förkortad AvPL.

Avkastningsskatt är en skatt på en schablonmässigt uppskattad avkastning från försäkringskapitalet. Beräkningen av skatten sker i två led, först bestäms ett kapitalunderlag och därefter ett skatteunderlag som motsvarar den schablonmässiga avkastningen. Kapitalunderlaget för livförsäkringsföretag är som utgångspunkt alla tillgångar minus finansiella skulder i företaget vid ingången av beskattningsåret. Vissa tillgångar och skulder ska dock räknas bort. Dit hör sådana tillgångar och skulder som avser egen verksamhet i livförsäkringsföretaget, dvs. som inte förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Dit hör också sådana tillgångar och skulder som är hänförliga till försäkringar som beskattas enligt bestämmelserna i inkomstskattelagen. Skatteunderlaget beräknas på olika sätt beroende på om det är fråga om kapitalförsäkring eller pensionsförsäkring. Det gäller även olika skattesatser för dessa två kategorier.

För att dubbelbeskattning inte ska uppkomma anges i inkomstskattelagen att ett livförsäkringsföretag inte ska ta upp inkomster som hänför sig till avkastningsbeskattade tillgångar och skulder, 39 kap. 3 § IL. Utgifter som hänför sig till sådana inkomster får inte heller dras av.

Verksamhet som avser sjuk-, olycksfalls- och grupplivförsäkringar ska dock beskattas enligt inkomstskattelagens bestämmelser om skadeförsäkringsföretag, 39 kap. 4 § IL. Detta beror på att sådana försäkringar saknar inslag av sparande, varför avkastningsskatten har bedömts som mindre lämplig för sådant försäkringskapital. För ett livförsäkringsföretags egna rörelse, som inte heller är föremål för avkastningsskatt, gäller i princip de vanliga reglerna för beskattning av resultatet av näringsverksamheten (prop. 1992/93:187 s. 210).

3.2.2 Skadeförsäkringsföretag

Ett skadeförsäkringsföretag beskattas i huvudsak enligt samma regler i inkomstskattelagen som gäller för andra företag. I 39 kap. 6–9 §§ IL finns dock särskilda bestämmelser för skadeförsäkringsföretag om bl.a. försäkringstekniska avsättningar, säkerhetsreserv och utjämningsfond.

3.3 Överlåtelse av försäkringsbestånd

Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i stället i det överlåtande företags skattemässiga situation, 39 kap. 12 § IL. Bestämmelser om skattemässig kontinuitet när ett försäkringsföretag förvärvar ett helt försäkringsbestånd från ett annat

försäkringsföretag infördes redan 1964 (prop. 1964:38). Vid den tidpunkten fanns det inte associationsrättsliga regler om fusion av försäkringsföretag. Sammanslagning av sådana företag skedde i stället genom att det ena försäkringsföretaget överlät hela sitt försäkringsbestånd till ett annat försäkringsföretag, varefter det överlåtande företaget likviderades. Införandet av bestämmelser om skattemässig kontinuitet vid beståndsöverlåtelse innebär att sammanslagningar av försäkringsföretag skatterettsligt kom att behandlas på motsvarande sätt som fusioner enligt aktiebolagslagen. I dag innehåller dock försäkringsrörelselagen fusionsbestämmelser för alla typer av försäkringsföretag.

När skatteregler för tjänstepensionsföretag infördes aktualiserades frågan om att utsträcka kontinuitetsregeln till att även omfatta delbeståndsavyttringar. Regeringen anförde dock att det saknades skäl att införa bestämmelser om skattefria avyttringar av del av försäkringsbestånd (prop. 2018/19:161 s. 30–31). Regeringen påpekade att innan en omstrukturering genomförs bör de inblandade parterna väga fördelarna av transaktionerna mot eventuella skattemässiga konsekvenser. Det hänvisades även till att försäkringsbestånd som beskattas med avkastningsskatt kan överlåtas utan inkomstbeskattning samt att försäkringsföretagen omfattas av de befintliga omstruktureringsreglerna i inkomstskattelagen.

Skatterättsnämnden har den 22 september 2021, dnr 9-21/D, meddelat ett förhandsbesked angående överlåtelse av del av försäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsföretag till ett helägt dotterbolag. I förutsättningarna angavs att ett försäkringsföretags samtliga tjänstepensionsförsäkringar skulle överlåtas till ett nybildat helägt tjänstepensionsaktiebolag. I det överlåtande försäkringsföretaget fanns övriga livförsäkringar kvar, dvs. det var inte fråga om att överlåta samtliga försäkringar från det överlåtande företaget. Syftet med överlåtelsen var att renodla verksamheten genom att hänföra samtliga tjänstepensionsförsäkringar till det nybildade bolaget. Skatterättsnämnden analyserar frågan om 39 kap. 12 § IL skulle kunna tillämpas på överlåtelsen och konstaterar att det inte framgår av lagtexten vad som avses med ett helt försäkringsbestånd. Nämnden konstaterar även att såväl äldre som senare förarbetsuttalanden pekar på att bestämmelsen är avsedd att tillämpas på sammanslagningar som kan jämföras med fusioner. Den kan därmed enligt nämnden inte tillämpas på delbeståndsöverlåtelse som den aktuella.

Tre av nämndens ledamöter var skiljaktiga och anförde att den kontinuitetsprincip som ligger till grund för bestämmelsen i 39 kap. 12 § IL borde kunna få genomslag på beskattningen i detta fall, trots att ordalydelsen talar emot en sådan tolkning. Minoriteten menade att skälen för skattemässig kontinuitet väger lika tungt vid överlåtelse av hela beståndet av en viss typ av försäkringar som vid överlåtelse av samtliga försäkringar. Vidare angavs att den beskrivna transaktionen inte ger upphov till intäkter och kostnader i vanlig mening, att några inkomster inte realiseras och att en beskattning av överförda värden medför konsekvenser som kan framstå som märkliga.

4 Ändrade skatteregler för att underlätta renodling av tjänstepensionsverksamhet

4.1 Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd

Promemorians förslag: Överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet ska vid inkomstbeskattningen behandlas som en överlåtelse av företagets hela försäkringsbestånd. Det gäller dock bara om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag.

Skälen för promemorians förslag: Det särskilda regelverket för tjänstepensionsföretag började gälla i december 2019. Försäkringsföretag som i mer än ringa utsträckning bedriver annan försäkringsverksamhet tillsammans med tjänstepensionsverksamheten kan inte tillämpa reglerna för tjänstepensionsföretag utan att renodla verksamheten. För att en sådan renodling ska kunna genomföras utan omedelbara inkomstskatteeffekter måste den uppfylla villkoren för något av de omstruktureringsregelverk som finns i inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Till exempel kan reglerna om fusion, fission, partiell fission, verksamhetavyttringar eller underprisöverlåtelser tillämpas för att undvika omedelbar beskattning vid en koncernintern överlåtelse. Samtliga dessa regelverk är generella och kan tillämpas av alla försäkringsföretag oavsett företagsform. Inkomstskattereglerna är således neutralt utformade och står öppna för såväl försäkringsaktiebolag som ömsesidiga försäkringsbolag. Det finns dock vissa begränsningar i den associationsrättsliga regleringen. För försäkringsaktiebolag finns det bestämmelser om delning, se 24 kap. aktiebolagslagen (2005:551) och 11 kap. 40–44 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL. Sådana bestämmelser saknas dock för ömsesidiga försäkringsbolag. Det är därför inte praktiskt möjligt för ömsesidiga försäkringsföretag att genomföra en omstrukturering utan omedelbara inkomstskattekonsekvenser med stöd av regelverken om fission och partiell fission, något som annars varit naturligt vid en renodling av tjänstepensionsverksamheten.

Av det i avsnitt 3.3 beskrivna förhandsbeskedet från Skatterättsnämnden framgår att en sådan överlåtelse av del av försäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsföretag till ett helägt dotterbolag som beskrivs i beskedet inte kan genomföras utan inkomstskattekonsekvenser.

Det är angeläget att inkomstskattereglerna inte motverkar tillämpning av regelverket om tjänstepensionsföretag. Alla försäkringsföretag, oavsett ägandeform, bör ges samma möjligheter att renodla verksamheten utan omedelbara inkomstskattekonsekvenser och därmed kunna omfattas av tjänstepensionsregelverket. I ett fall som det som anges i förhandsbeskedet, där tjänstepensionsverksamheten förs över till ett helägt dotterbolag, finns det inga principiella skäl för inkomstbeskattning av överlåtelsen. Tvärtom är inkomstskattelagstiftningen överlag generös med undantag för koncerninterna omstruktureringar. Som minoriteten i

Skatterättsnämnden uttalar kan skälen för skattemässig kontinuitet anses väga lika tungt vid en överlåtelse av hela beståndet av en viss typ av försäkringar som vid överlåtelse av samtliga försäkringar i bolaget. Vid en överföring av de förpliktelser som följer av försäkringsavtalen och motsvarande tillgångsvärde uppkommer det inte några intäkter och kostnader i vanlig mening. De övergripande ägarförhållandena ändras inte när tillgångar och skulder överförs till ett helägt dotterbolag. Bedömningen är därför att en överlåtelse som den som beskrivs i Skatterättsnämndens förhandsbesked bör kunna genomföras utan omedelbar inkomstbeskattning.

Som tidigare nämnts infördes bestämmelserna om skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd för att en sådan överlåtelse skulle behandlas skattemässigt på samma sätt som fusion. Det går inte att hävda att en överlåtelse av en del av ett försäkringsföretags försäkringsbestånd motsvarar eller ens liknar en fusion. Det överlåtande företaget kommer att fortsätta sin verksamhet även efter överlåtelsen. Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd bör dock kunna utsträckas till att också avse alla försäkringar av samma slag och sort som ett försäkringsföretag innehar. Ett försäkringsbestånd bör således kunna bestå av en del av ett försäkringsföretags samtliga försäkringar som på grund av riskernas likartade natur betraktas som en enhet, exempelvis ett tjänstepensionsförsäkringsbestånd. Det innebär i sin tur att ett försäkringsföretag bör kunna inneha fler än ett försäkringsbestånd. En sådan generell utvidgning av betydelsen av helt försäkringsbestånd skulle dock gå utöver syftet med att säkerställa ändamålsenliga inkomstskatteregler för renodling av tjänstepensionsverksamheten. Innebörden av helt försäkringsbestånd bör därför bara utvidgas till ett försäkringsföretags hela bestånd av tjänstepensionsförsäkringar.

Bestämmelserna bör utformas som ett tillägg av innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd i 39 kap. 12 § IL. Det bör följa direkt av lagtextens lydelse att med bestämmelserna om skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd också gäller i fråga om överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet. Med försäkringsföretag avses även tjänstepensionsföretag, 2 kap. 4 d § IL.

Det är alltså tjänstepensionsförsäkringar som kan överlätas med stöd av den nu föreslagna bestämmelsen. Överlåtelsen måste avse det överlåtande företags samtliga tjänstepensionsförsäkringar eftersom det annars inte kan vara fråga om ett helt försäkringsbestånd. Vad som avses med tjänstepensionsförsäkring framgår av 1 kap. 4 § LTPF.

Även sådan verksamhet som sammanhänger med tjänstepensionsförsäkringarna bör kunna överlätas utan inkomstskatteeffekter. Med därmed sammanhängande verksamhet bör avses sådan annan verksamhet som får bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt 4 kap. 5 § LTPF. I förarbetena till den bestämmelsen (prop. 2018/19:158 s. 700) anges följande:

Uttrycket därmed sammanhängande verksamhet har samma innebörd som i 4 kap. 4 § FRL. Vid tolkningen av det begreppet kan ledning hämtas i förarbetena till den bestämmelsen (se prop. 2007/08:40 s. 141 och prop. 2009/10:246 s. 444). Annan försäkringsrörelse än sådan

avseende tjänstepensionsförsäkringar kan inte utgöra med tjänstepensionsverksamheten sammanhängande verksamhet. Det kan dock vara tillåtet för ett tjänstepensionsföretag att driva annan försäkringsrörelse än sådan avseende tjänstepensionsförsäkringar under en övergångstid (se punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna).

Av uttalandet följer att annan försäkringsverksamhet än den som överläts inte kan anses som sammanhängande verksamhet. Som exempel på verksamhet som anses sammanhängande med försäkringsverksamheten nämns i de hänvisade förarbetena marknadsföring, information, rådgivning, skadereglering och kapitalförvaltning. Utgångspunkten bör vara att den bedrivna verksamheten ska ha ett naturligt samband med försäkringsverksamheten och bedrivs i försäkringstagarnas intresse.

Slutligen bör det även finnas ett krav på att överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivs av ett tjänstepensionsföretag. Tillämpningsområdet begränsas på detta sätt i syfte att säkerställa att det ändringen inte går utöver det behov som kan anses följa av Skatterättsnämndens förhandsbesked. Bedömningen är att utvidgningen av bestämmelsen ska underlätta för försäkringsföretag, oavsett företagsform, att kunna tillämpa regelverket för tjänstepensionsföretag. Det förhållande att de föreslagna bestämmelserna endast ska tillämpas vid renodling av tjänstepensionsverksamhet har också betydelse för hur länge de ska vara i kraft, se avsnitt 4.3.

Konsekvenserna av en överlåtelse av ett helt försäkringsbestånd är att varken det överlåtande eller det övertagande företaget ska ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. Det gäller dock bara under förutsättning att såväl det överlåtande som det övertagande företaget är skattskyldigt för inkomst av verksamheten samt att inkomsten inte är undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal. Detta gäller också för sådan överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd som nu är i fråga.

Lagförslag

Förslaget medför en ändring av 39 kap. 12 § IL.

4.2 Överlåtelse av avkastningsbeskattade tillgångar

Promemorians förslag: Överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet ska behandlas som en överlåtelse av företags hela försäkringsbestånd enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Det gäller dock bara om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivs av ett tjänstepensionsföretag.

Skälen för promemorians förslag: Som utgångspunkt ska livförsäkringsföretag inte ta upp inkomster som hänför sig till tillgångar

och skulder som förvaltas för försäkringstagarnas räkning eller influtna premier, 39 kap. 3 § IL. I stället är företaget skattskyldigt enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, förkortad AvpL, för dessa tillgångar. Avkastningsskatt är en schablonmässig inkomstbeskattning av avkastningen på försäkringskapitalet.

Vid överlåtelse av ett livförsäkringsföretags hela försäkringsbestånd till ett annat sådant företag, eller vid fusion mellan två sådana företag, inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation, 9 § femte stycket AvpL. Detsamma bör gälla vid överlåtelse av helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd när syftet med överlåtelsen är att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag. Det föreslås därför ett motsvarande tillägg till 9 § femte stycket AvpL som i avsnitt 4.1 föreslås avseende 39 kap. 12 § IL. Förslaget innebär att det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation även i fråga om avkastningsbeskattade tillgångar.

Av 9 § sjätte stycket AvpL följer att om ett försäkringsbestånd helt eller delvis överläts till ett företag som inte är skattskyldigt för avkastningsskatt är det överlåtande företaget skyldigt att betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehaft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Eftersom denna bestämmelse redan i dag gäller för överlåtelse av försäkringsbestånd kommer den utan ändring att bli tillämplig även vid nu behandlade överlåtelser. Om en överlåtelse av ett tjänstepensionsförsäkringsbestånd innebär att avkastningsbeskattade försäkringar inte längre blir föremål för sådan skatt ska därför det överlåtande företaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehaft beståndet. Kvoteringen sker genom att skattesatsen justeras.

Lagförslag

Förslaget medför en ändring av 9 § AvpL.

4.3 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2022. Bestämmelserna i dess nya lydelse tillämpas dock på överlåtelser av tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet som genomförs efter den 31 december 2021.

Lagändringarna och övriga bestämmelser om kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd ska upphöra att gälla den 1 januari 2023. Den upphävda paragrafen och den äldre lydelsen ska dock fortfarande gälla för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet.

Skälen för promemorians förslag: De nu föreslagna lagändringarna genomförs för att alla försäkringsföretag, oavsett företagsform, ska kunna omstrukturera sin tjänstepensionsverksamhet utan inkomstskattekonsekvenser i syfte att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag. Den övergångsreglering som finns i försäkringsrörelselagen får tillämpas till och med den 31 december 2022 (se prop.

2018/19:158 s. 663–665 där det föreslogs en förlängning av övergångstiden). Det innebär kortfattat att försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet före det angivna datumet måste välja om företaget ska omvandlas till ett tjänstepensionsföretag och därmed tillämpa bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag (som härrör från det andra tjänstepensionsdirektivet) eller inte bli ett tjänstepensionsföretag och tillämpa försäkringsrörelselagens bestämmelser (som härrör från Solvens II). För att syftet med de föreslagna bestämmelserna ska uppfyllas är det därför avgörande att de kan tillämpas innan övergångsregleringen upphör.

Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 juli 2022. Bedömningen är dock att bestämmelserna bör kunna tillämpas på överlåtelser som sker under hela det innevarande beskattningsåret. Beskattningsåret för juridiska personer motsvarar räkenskapsåret, 1 kap. 15 § IL. Försäkringsföretag ska som utgångspunkt ha kalenderår som räkenskapsår. Förlängt eller förkortat räkenskapsår är möjligt när verksamheten påbörjas eller vid omläggning av räkenskapsår. 1 kap. 6 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag och 3 kap. 3 § bokföringslagen (1999:1078). För att ge så lång tid som möjligt för berörda försäkringsföretag bör de nu föreslagna reglerna få tillämpas på överlåtelser av tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet som genomförs under hela räkenskapsåret, dvs. under hela 2022. Om räkenskapsåret som avser 2022 skulle vara förlängt och därför har inletts under 2021 utgör det inte något hinder för att tillämpa bestämmelserna. Det avgörande är vid vilken tidpunkt överlåtelser genomförs.

En överlåtelse av försäkringsbestånd bör inte anses genomförd innan alla nödvändiga steg har tagits för att överlåtelserna ska vara slutliga. Det bör således inte vara tillräckligt att det finns en avsikt att genomföra en sådan överlåtelse eller att bolagsstämman fattat beslut om detta. Det är först i och med registrering av ett beslut om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal som beståndsöverlåtelserna blir gällande civilrättsligt i förhållande till försäkringstagarna, 14 kap. 12 § andra stycket FRL. Det är således först vid denna tidpunkt som överlåtelserna bör anses som genomförd.

Bedömningen är att de allra flesta försäkringsföretag som avser att renodla tjänstepensionsverksamheten och tillämpa reglerna om tjänstepensionsföretag kommer att göra det innan den ovan nämnda övergångsregleringen går ut. När företaget en gång har valt näringsrättsligt regelverk synes det finnas mindre anledning att ha särskilda omstruktureringsregler för detta syfte. Behovet av de nu föreslagna bestämmelserna bör således i allt väsentligt upphöra vid årsskiftet 2022/2023. De föreslagna särreglerna för överlåtelse av helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd bör därför upphöra att gälla den 1 januari 2023.

Regeringen har tidigare uttalat att bestämmelsen i 39 kap. 12 § IL om skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd synes onödig och möjligen bör utmönstras ur lagstiftningen (prop. 2018/19:161 s. 30). Som anges i avsnitt 3.3 tillkom bestämmelserna i paragrafen under en tid då det inte fanns fusionsregler för försäkringsföretag. Avsikten var att skattemässigt likställa det gängse förfarandet för sammanslagning av två försäkringsföretag – dvs. överlåtelse av helt försäkringsbestånd och efterföljande likvidation – med fusion. I det nu aktuella lagstiftningsärendet tas det steg bort från den ursprungliga tanken med bestämmelserna

eftersom tillämpningen nu utsträcks till vissa speciella situationer som inte kan likställas med fusion. Detta innebär dock inte att det ursprungliga syftet med regleringen urholkas på något sätt.

I dag finns det associationsrättsliga bestämmelser om fusion av försäkringsföretag i 11 och 12 kap. FRL, vilket innebär att de skatterättsliga fusionsreglerna i 37 kap. IL även kan tillämpas av försäkringsföretag. Det finns generellt små behov av att i lagstiftningen ha flera bestämmelser med i huvudsak samma syfte. Det är därför rimligt att utmönstra de särskilda bestämmelserna om skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd. Eftersom den nu föreslagna lagstiftningen ska vara tidsbegränsad och upphöra att gälla vid utgången av 2022, bör även övriga bestämmelser i 39 kap. 12 § IL upphöra att gälla vid samma tidpunkt. Den upphävda paragrafen gäller dock fortfarande för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före den 1 januari 2023.

Motsvarande ändringar bör göras även i 9 § femte stycket AvpL. Det nu föreslagna tillägget (se avsnitt 4.2) och bestämmelserna om avkastnings-skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd bör upphöra att gälla den 1 januari 2023. Skattemässig kontinuitet gäller dock fortfarande vid fusion. Bestämmelserna i 9 § femte stycket AvpL i äldre lydelse gäller för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före den 1 januari 2023.

5 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Syfte och alternativa lösningar

Som anges i avsnitt 3.3 har Skatterättsnämnden i ett förhandsbesked bedömt att en överlåtelse av en del av ett försäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsföretag till ett helägt dotterbolag inte kan genomföras utan inkomstskattekonsekvenser. De lagändringar som föreslås i avsnitt 4 syftar till att undanröja detta. Det är angeläget att alla försäkringsföretag, oavsett ägandeform, ges samma möjligheter att renodla sin verksamhet och därmed kunna omfattas av tjänstepensionsregelverket.

Om förslagen i denna promemoria inte genomförs finns det en risk att vissa försäkringsföretag inte kan genomföra en sådan renodling som krävs för att tjänstepensionsverksamheten ska kunna bedrivas i ett tjänstepensionsföretag utan att detta innebär omedelbara inkomstskattekonsekvenser.

Det nämnda förhandsbeskedet avser överlåtelse av helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsbolag till ett helägt dotterbolag. Möjligheten till omstrukturering utan omedelbara inkomstskattekonsekvenser genom att tillämpa reglerna i inkomstskattelagen (1999:1229) om fusion, fission, partiell fission och verksamhetsavyttring

står öppen även för ömsesidiga försäkringsbolag. När det gäller partiell fission (delning av verksamheten utan att det överlåtande företaget upplöses) är möjligheten dock enbart teoretisk, eftersom det saknas associationsrättsliga regler om delning av ekonomisk förening. En alternativ lösning för att åstadkomma bättre möjligheter till omstrukturering utan omedelbara inkomstskattekonsekvenser för ömsesidiga försäkringsbolag skulle därför kunna vara att införa sådana regler om delning. Det skulle dock vara ett komplicerat och tidskrävande lagstiftningsprojekt. Eftersom lagändringarna särskilt syftar till att underlätta renodling av tjänstepensionsverksamheten innan utgången av 2022 bedöms det inte som ett med hänsyn till tidsaspekten realistiskt alternativ.

Ett annat alternativ skulle kunna vara att ändra i någon av de befintliga generella omstruktureringsregelverken så att de skulle kunna tillämpas i den aktuella situationen. Med hänsyn till att ändringen är inriktad mot att möjliggöra för alla försäkringsföretag, oavsett företagsform, att renodla sin tjänstepensionsverksamhet bedöms det inte motiverat med så omfattande ändringar av det generella regelverket. Bedömningen är i stället att det är bättre att föreslå en smal, tidsbegränsad utvidgning av möjligheten till omstrukturering utan inkomstskattekonsekvenser för försäkringsföretag som vill renodla tjänstepensionsverksamheten. Skulle ingen förändring komma till stånd uteblir de effekter som beskrivs nedan.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. För att ge så lång tid som möjligt för berörda försäkringsföretag att genomföra en eventuell renodling av tjänstepensionsverksamheten bör reglerna dock få tillämpas på överlåtelser av tjänstepensionsförsäkringar som genomförs under hela 2022. Som anges i avsnitt 4.3 bör behovet av de föreslagna bestämmelserna i allt väsentligt upphöra vid årsskiftet 2022/2023 och lagändringarna bör därför upphöra att gälla den 1 januari 2023. Den upphävda paragrafen bör dock gälla för överlåtelser av försäkringsbestånd som har genomförts före ikraftträdandet. Utöver detta bedöms ingen annan särskild hänsyn behöva tas vad gäller tidpunkter för ikraftträdande.

Förslaget innebär att försäkringsföretag som vill bedriva sin tjänstepensionsverksamhet i ett separat tjänstepensionsföretag behöver få information om de nya skattereglerna. Det är ett fåtal aktörer som direkt berörs av förslaget. Utöver den information Skatteverket bedömer är nödvändig att tillhandahålla bedöms inga speciella informationsinsatser krävas.

Offentligfinansiella effekter

Skatterättsnämndens förhandsbesked utgår från att ett ömsesidigt försäkringsföretag överlåter hela sitt tjänstepensionsbestånd till ett helägt tjänstepensionsaktiebolag. I transaktionen överlåts de befintliga försäkringsavtalen och det mottagande företaget övertar samtliga skyldigheter gentemot försäkringstagarna. Vidare överlåts tillgångar som svarar mot företagets försäkringstekniska avsättningar hänförliga till tjänstepensionsbeståndet samt tillgångar som motsvarar den andel av företagets hela konsolideringsfond som är hänförlig till tjänstepensionsbeståndet. I förhandsbeskedet görs bedömningen att korrigeringen av de försäkringstekniska avsättningarna (skuldsidan av försäkringsåtaganden) och den ersättning som lämnas för övertagandet av de förpliktelser som är

kopplade till dessa avsättningar inte utlöser någon beskattning. Såväl överlåtande som övertagande företag ska ta upp och dra av samma belopp, vilket leder till en nettoeffekt om noll för alla inblandade parter. Ersättningen som lämnas för övertagandet av de åtaganden som motsvarar konsolideringsfonden (dvs. fondens karaktär av skuld) innebär enligt nämnden att överlåtande företag ska dra av ett belopp motsvarande marknadsvärdet och övertagande företag ska ta upp samma belopp till beskattning. För försäkringskoncernen som helhet uppstår således inga inkomstskatteeffekter, men tjänstepensionsföretaget kommer att behöva betala inkomstskatt på värdet av den lämnade ersättningen motsvarande konsolideringsfonden samtidigt som det överlåtande företaget får ett avdrag med samma belopp. Så länge det överlåtande företaget har en skattemässig vinst som motsvarar avdraget kommer bolagsskattbetalningarna alltså att öka och minska med samma belopp hos två olika företag. Under dessa förutsättningar kommer inte den offentliga sektorns skatteintäkter att påverkas.

Förslaget i denna promemoria innebär att överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet vid inkomstbeskattningen ska behandlas som en överlåtelse av företagets hela försäkringsbestånd. Konsekvensen är att varken det överlåtande eller det övertagande företaget ska ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det innebär att de transaktioner som beskrivs i det föregående stycket inte utlöser någon inkomstbeskattning. Eftersom den offentliga sektorns skatteintäkter inte påverkas av transaktionerna, varken enligt nuvarande regler eller efter den föreslagna ändringen, är dock den offentligfinansiella effekten av förslaget noll.

Effekter för företag

Det finns i dag 29 försäkringsföretag som bedriver livförsäkringsverksamhet. Av dessa företag är 23 stycken försäkringsaktiebolag och sex stycken ömsesidiga försäkringsföretag. Försäkringsaktiebolag bör redan i dag kunna genomföra en renodling av sin tjänstepensionsverksamhet med skattemässig kontinuitet genom att t.ex. tillämpa reglerna om partiell fission. Förslaget i denna promemoria påverkar därför inte dessa företags möjligheter att genomföra en sådan ombildning, även om de vid en eventuell renodling kan tillämpa de föreslagna reglerna.

Förslaget i promemorian berör försäkringsföretag som bedriver blandad verksamhet, dvs. både tjänstepensionsverksamhet och övrig livförsäkringsverksamhet. Ett företag som enbart bedriver tjänstepensionsverksamhet behöver inte renodlas för att ombildas till ett tjänstepensionsföretag medan ett företag som enbart bedriver övrig livförsäkringsverksamhet inte kan ombildas till ett sådant. Bedömningen är att det finns fyra försäkringsföretag som berörs av förslagen.

Företagen bedriver alla både tjänstepensionsverksamhet och övrig livförsäkringsverksamhet. Samtliga företag har en balansomslutning som innebär att de inte klassas som små eller medelstora företag enligt EU-kommissionens rekommenderade definition. Inga särskilda hänsyn behöver tas till små företag när reglerna utformas.

De fyra företagens placeringstillgångar utgjorde 2020 ca 15 procent av placeringstillgångarna i samtliga livförsäkrings- och tjänstepensionsföretag. Marknadsandelen för de fyra företagen i termer av premieinkomster till tjänstepensionsförsäkringar var 2020 ca 29 procent. Marknadsandelen i termer av premieinkomster till övriga livförsäkringar var 14 procent.

Förslaget möjliggör för ömsesidiga försäkringsföretag att renodla sin verksamhet i syfte att bedriva tjänstepensionsverksamheten i ett tjänstepensionsföretag utan att detta innebär omedelbara inkomstskattekonsekvenser. Ömsesidiga försäkringsföretag får därmed samma möjligheter att göra detta som försäkringsaktiebolag. Förslaget bedöms därför förbättra konkurrensförhållandena mellan företag som bedriver försäkringsverksamhet och vill renodla sin tjänstepensionsverksamhet.

Administrativa kostnader

Nya skatteregler kräver kunskapsinhämtning och anpassning från företagens sida. De försäkringsföretag som berörs av förslagen i denna promemoria bedriver en komplex verksamhet. Det är därför rimligt att anta att dessa företag lägger betydande resurser på analys av och anpassning till olika regelverk, såväl avseende skatter som andra juridiska och ekonomiska frågor. Den del av försäkringsföretagens kostnader som avser kunskapsinhämtning om nya skatteregler bedöms därför kunna ske inom ramen för deras ordinarie omvärldsbevakning och arbete med de regelverk som berör dem.

Ett försäkringsföretags beslut att renodla verksamheten i syfte att bedriva sin tjänstepensionsverksamhet i ett tjänstepensionsföretag beror på flera faktorer utöver skattereglernas utformning. Om ett försäkringsföretag anpassar sig till och tillämpar de föreslagna reglerna får detta anses utgöra en del i en sådan omvandlingsprocess. Det är endast aktuellt att tillämpa de föreslagna reglerna vid ett enda tillfälle: om och när ett försäkringsföretag beslutat att renodla sin verksamhet i syfte att bedriva sin tjänstepensionsverksamhet i ett tjänstepensionsföretag. Några årliga kostnader till följd av de föreslagna reglerna uppstår därför inte. Förslagen i promemorian syftar till att undanröja inkomstskattekonsekvenser vid renodling av tjänstepensionsverksamhet, vilket minskar företagets transaktionskostnader i en sådan situation. Därmed bidrar förslaget också till minskade administrativa kostnader för företagen. Därtill är det frivilligt att renodla sin verksamhet och tillämpa de föreslagna reglerna. Det bedöms därför inte vara nödvändigt eller meningsfullt att explicit beräkna de administrativa kostnaderna av att tillämpa reglerna.

Några andra administrativa kostnader bedöms inte uppstå för företagen. Företagen bedöms inte heller i andra avseenden påverkas av eller behöva förändra sin verksamhet till följd av de föreslagna reglerna.

Effekter för enskilda

Förslaget i denna promemoria påverkar individer som är kunder, och därmed ägare, i ömsesidiga försäkringsföretag. Av det i avsnitt 3.3 beskrivna förhandsbeskedet från Skatterättsnämnden framgår att en sådan överlåtelse av del av försäkringsbestånd från ett ömsesidigt försäkringsföretag till ett helägt dotterbolag som beskrivs i beskedet inte kan

genomföras utan inkomstskattekonsekvenser. En skatteeffekt som belastar tjänstepensionskollektivet kommer att försämra dessa försäkringstagares rätt eftersom skatten inte behöver betalas om omvandling inte sker. Med de föreslagna reglerna möjliggörs för ömsesidiga företag att genomföra renodlingar i syfte att bedriva tjänstepensionsverksamheten i ett tjänstepensionsföretag. Detta påverkar i sin tur även dessa företags ägare och kunder.

Effekter för myndigheter

Skatteverket behöver göra ändringar i informationsmaterial till följd av förslaget. Dessa förändringar kommer att ingå i den anpassning som årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning. Eventuella tillkommande utgifter för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslaget inte få några effekter.

Förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten.

Övriga effekter

Eftersom förslaget inte bedöms få någon offentligfinansiell effekt bedöms det inte heller ha några effekter för sysselsättningen, den ekonomiska fördelningen eller den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män. Förslaget bedöms inte heller ha några effekter för miljön.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

9 § Skatten uppgår till 15 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § första och fjärde styckena om inte annat följer av andra, fjärde, sjätte och sjunde styckena.

Skatten uppgår till 30 procent av skatteunderlaget enligt 3 d § andra–fjärde styckena som avser kapitalförsäkring eller sådant tjänstepensionsavtal som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Med pensionsförsäkring likställs i denna paragraf sådana avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren i 58 kap. 1 a § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader ska skattesatsen jämkas i motsvarande mån. Sådan jämkning ska också göras om

1. hela behållningen på ett pensionsparkonto avskattas enligt 58 kap. 33 § inkomstskattelagen eller avsättning som avses i 3 a § fjärde stycket helt upplöses under beskattningsåret,

2. det kapital som hänförs sig till en pensionsförsäkring avskattas enligt 58 kap. 19 eller 19 a § inkomstskattelagen eller 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, eller

3. en försäkring ska anses som en kapitalförsäkring enligt 58 kap. 2 § tredje stycket inkomstskattelagen.

Överläts ett helt försäkringsbestånd från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag eller sker fusion mellan sådana företag inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation. *Detsamma gäller när ett helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet överläts från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett annat sådant företag, om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.*

Överläts ett försäkringsbestånd helt eller delvis från ett livförsäkringsföretag som är skattskyldigt enligt denna lag till ett företag som inte är det, ska det överlåtande livförsäkringsföretaget betala avkastningsskatt för den del av året som företaget innehåft försäkringsbeståndet. Skattesatsen ska då jämkas i motsvarande mån. Detsamma gäller också vid överlåtelse genom fusion.

För den som efter överlåtelsen inträder som skattskyldig beräknas skatteunderlaget som om försäkringen innehafts hela året. Skattesatsen ska dock jämkas med hänsyn till den tid som skattskyldighet föreläggat.

Paragrafen innehåller bland annat bestämmelser om skattesats och jämkning av skattesats för avkastningsskatt.

I femte stycket finns bestämmelser om skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av helt försäkringsbestånd eller fusion mellan två livförsäkringsföretag som är skattskyldiga till avkastningsskatt. I ett sådant fall inträder det övertagande företaget i det överlåtande företags skattemässiga situation. Ändringen innebär att detsamma gäller vid en överlåtelse av ett helt tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet. Det ska alltså vara fråga om en överlåtelse mellan två livförsäkringsföretag som är skattskyldiga till avkastningsskatt.

För skattemässiga kontinuitet krävs vidare att överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag. Det innebär att syftet med överlåtelsen ska vara att renodla ett försäkringsföretags tjänstepensionsverksamhet. Det kan ske genom att överlåtelsen görs till ett befintligt tjänstepensionsföretag eller till ett försäkringsföretag som står i begrepp att omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. Att ett tjänstepensionsföretag är ett livförsäkringsföretag framgår av 12 § första stycket och 39 kap. 2 § första stycket 2 inkomstskattelagen (1999:1229).

Övervägandena finns i avsnitt 4.2. När överlåtelsen anses genomförd behandlas i avsnitt 4.3.

6.2 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

39 kap.

12 § Om ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd tas över av ett annat försäkringsföretag, ska det överlåtande företaget inte ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i det överlåtande företags skattemässiga situation. *Detsamma gäller i fråga om*

överlåtelse av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet, om överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas bara om

1. det överlåtande företaget omedelbart före överlåtelsen är skattskyldigt för inkomst av åtminstone en del av den överlåtna verksamheten samt inkomsten inte är helt undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal, och

2. det övertagande företaget omedelbart efter övertagandet är skattskyldigt för inkomst av sådan verksamhet som det överlåtande företaget beskattats för samt inkomsten inte helt eller delvis är undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skattemässig kontinuitet vid överlåtelse av ett försäkringsföretags hela försäkringsbestånd till ett annat försäkringsföretag.

Första stycket ändras så att bestämmelserna också gäller för överlåtelser av ett försäkringsföretags hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd och därmed sammanhängande verksamhet till ett annat försäkringsföretag. Vad som avses med tjänstepensionsförsäkring framgår av 1 kap. 4 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag. Det gäller dock bara när överlåtelsen genomförs som ett led i att tjänstepensionsverksamheten ska bedrivas av ett tjänstepensionsföretag enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Det innebär att syftet med överlåtelsen ska vara att renodla ett försäkringsföretags tjänstepensionsverksamhet. Det kan ske genom att överlåtelsen görs till ett befintligt tjänstepensionsföretag eller till ett försäkringsföretag som står i begrepp att omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. Även vid överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd gäller kraven som anges i andra stycket, dvs. att de inblandade företagen ska vara skattskyldiga för inkomst och att inkomsten inte ska vara undantagen från beskattning på grund av ett skatteavtal.

Om förutsättningarna är uppfyllda gäller kontinuitet vid beskattningen. Varken det överlåtande eller det övertagande försäkringsföretaget ska ta upp någon inkomst eller dra av någon utgift på grund av överlåtelsen. Det övertagande företaget inträder i stället i det överlåtande företagens skattemässiga situation.

Övervägandena finns i avsnitt 4.1. När överlåtelsen anses genomförd behandlas i avsnitt 4.3.